OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Hallituksen esitys perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistus

Keskeinen sisältö ja tavoitteet (1/2)

- Selkiytetään kokonaisuudessaan oppimisen tukea koskeva lainsäädäntö
- Kyseessä kokonaan uudenlainen lähestymistapa, joka ei perustu tuen tasoihin vaan **oppilaiden tosiasialliselle tarpeelle tukitoimiin**, jotka edistävät oppimista
- Vahvistetaan oppilaan oikeutta saada tarpeitaan vastaavat tukitoimet, painopiste varhaiseen tukemiseen
- Tuki perusopetuksen oppimäärän suorittamiseen ja esiopetukseen osallistumiseen annettaisiin **ryhmäkohtaisina tukimuotoina** ja **oppilaskohtaisina tukitoimina**
- Säädetään erikseen siitä, milloin oppilas voi viimesijaisena toimena jättää suorittamatta oppiaineen oppimäärän tai poiketa opetussuunnitelman tavoitteista
- **Hallinnollista taakkaa vähennetään**; tuen asiakirjojen määrää vähennetään neljästä yhteen, ryhmäkohtaisista tukimuodoista ei hallintopäätöstä eikä suunnitelmaa

Keskeinen sisältö ja tavoitteet (2/2)

- Varmistetaan oppilaan oikeus pienryhmä- ja erityisluokkaopetukseen
- Vahvistetaan opetuksen laatua ja lisätään työrauhaa; säädetään **opetusryhmien muodostamisesta** siten, että tavallisessa luokassa saa olla enintään 5 erityisopettajan tai erityisluokanopettajan pienryhmäopetusta oppilaskohtaisena tukitoimena saavaa oppilasta
- Lisätään lakiin **sairaalaopetuksen konsultatiiviset palvelut**, jonka tehtävänä on tarjota opettajalle ja muulle henkilöstölle konsultatiivista tukea oppilaan oppimisen ja opetukseen osallistumisen suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi
- Pidennetyn oppivelvollisuuden käsitteen muutos **varhennetuksi oppivelvollisuudeksi**
- Selkiytetään erityisopettajien kelpoisuuksia

Tukimuodot ja tukitoimet

Ryhmäkohtaiset tukimuodot

1. Yleinen tukiopetus
2. Opetuskielen tukiopetus
3. Erityisopettajan opetus muun opetuksen yhteydessä

Oppilaskohtaiset tukitoimet

4. Erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä
5. Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä
6. Erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa
7. Tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet

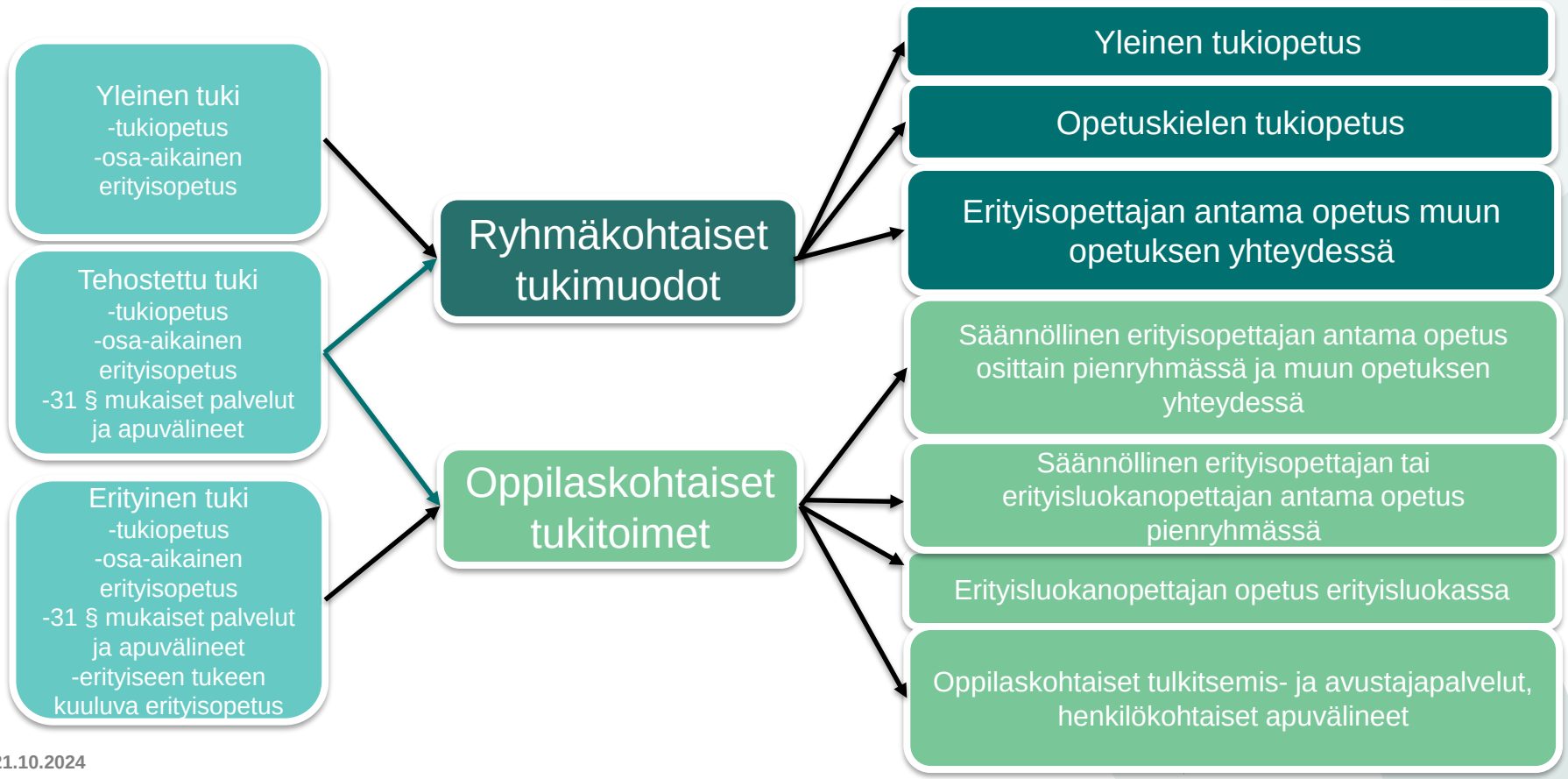
Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen

- Tavoitekokonaisuuksittain eteneminen
- Oppiaineen tavoitteiden ja sisältöjen rajaaminen
- Tilapäinen vapauttaminen terveydentilan vuoksi

Opetuksen järjestäminen oppilaalle vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella

- Opiskelu oppiaineittain (tarpeen mukaan: oppilaskohtaiset tukitoimet + tarvittaessa oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen)
- Opiskelu toiminta-alueittain

Miten nykyinen tuki tulisi muuttumaan?

Ryhmäkohtaiset tukimuodot

- Opetuksen järjestäjän olisi järjestettävä ryhmäkohtaisia tukimuotoja suunnitelmallisesti osana perustoimintaa
- Ryhmäkohtaisia tukimuotoja annetaan joustavasti muodostetuille pienemmille ryhmille oppilaita tarpeiden ja tilanteiden mukaan
- Ryhmäkohtaisia tukimuotoja olisi annettava suunnitelmallisesti ilman hallintopäätöksiä
- Opetuksen järjestäjän on varattava lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvassa suunnitelmassa yhteensä vähintään 0,122 opetustuntia/viikossa/koulun oppilas ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin.

Ryhmäkohtaiset tukimuodot

- Tarkoituksena on tukea oppilasta perusopetuksen oppimäärän suorittamisessa ja opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamisessa.
    - **Yleinen tukiopetus** on yleistä, kaikkiin oppiaineisiin tai oppimisen vaikeuksiin kohdentuvaa tukiopetusta. Tavoitteena on tunnistaa tuen tarpeita ja reagoida niihin varhaisessa vaiheessa, sekä tunti- että henkilöstöresurssia kohdentamalla
    - **Opetuskielen tukiopetus** keskittyy kohdentamaan annetun tukiopetuksen suoraan opetuskielen oppimiseen. Opetuskielen tukiopetus ei ole peruskielitaidon opetusta, vaan tukea opetuskielen hallintaan. Opetuskielen tukiopetuksen tarve tulee tunnistaa ja resursoida ennakoivasti
    - **Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä** on luonteeltaan tilapäistä ja opetusryhmän tarpeisiin perustuvaa. Voidaan toteuttaa esimerkiksi yhteisopettajuuden avulla tai joustavasti pienryhmässä

Oppilaskohtaiset tukitoimet

- Jos ryhmäkohtaiset tukimuodot olisivat riittämättömiä, oppilaalla olisi oikeus saada lisäksi oppilaskohtaisia tukitoimia.
- Oppilaskohtaisia tukitoimia annettaisiin oppilaalle tuen tarpeen arvioinnin perusteella.
- Oppilaskohtaisista tukitoimista tulisi tehdä tuen tarpeen arviointiin perustuva suunnitelma sekä hallintopäätös
- Oppilaskohtaisia tukitoimia toteutettaessa tulee tehdä opettajien välistä yhteistyötä

Oppilaskohtaiset tukitoimet

- Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat
  - **Säännöllinen erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä**. Tarkoitettaisiin vain erityisopettajan antamaa opetusta. Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoittaisi, että esimerkiksi yhden oppiaineen opetustunneista alle puolet voisi olla erityisopettajan opettamaa
  - **Säännöllinen erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama opetus pienryhmässä.** Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetuksella pienryhmässä tarkoitettaisiin yhden tai useamman oppiaineen opetusta kokonaan pienryhmässä.
  - **Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa** tarkoittaa oppilaan opetuksen järjestämistä erityisluokassa. (Vrt. esimerkiksi niiden oppilaiden opetus, joilla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite).
  - **Oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä henkilökohtaiset apuvälineet** POL 31 § nojalla annettuina. Näillä tarkoitetaan sellaisia palveluita, jotka ovat edellytys oppilaan opetukseen osallistumiselle ja perusopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Näillä voidaan tarkoittaa esimerkiksi henkilökohtaisten kommunikaatiovälineiden hyödyntämistä osana oppilaan opetusta.

Hallinnollisen taakan vähentäminen

- Tuen pedagogisten asiakirjojen määrä vähenee nykyisestä neljästä yhteen
- Tukitoimien arvioinnin ja suunnitelman yhdistäminen
  - Tukitoimien tarpeen arvioinnista säädetään prosessin näkökulmasta, arvioinnista ei edellytettäisi erillistä asiakirjaa (arviota)
  - Arvioinnin tuotoksena suunnitelma tukitoimien toteuttamisesta, jonka mukaisesti/perusteella tukea koskeva päätös tehtäisiin
  - Käytännössä 1 asiakirja, joka sisältää tuen tarpeen arviointiin perustuvan suunnitelman.
- Tukea koskeva päätös ainoa hallintopäätös, jota sovelletaan kaikissa tilanteissa

Muutokset tuen asiakirjakokonaisuudessa

Tehostettu tuki:
- pedagoginen arvio + ratkaisu tehostettuun tukeen siirtymisestä
- oppimissuunnitelma

Erityinen tuki:
- pedagoginen selvitys
- kirjallinen hallintopäätös
- HOJKS

- Oppilaskohtaiset tukitoimet
- Opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen
- Opetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite
  - Tuen tarpeen arviointi ja tuen toteuttamista koskeva suunnitelma
  - Tukea koskeva päätös

Voimaantulo

- Esityksessä ehdotetaan, että laki perusopetuslain muuttamisesta tulisi voimaan 1.8.2025.
- Ennen 1.8.2025 tehty päätös erityisestä tuesta, tehostetun tuen oppimissuunnitelma ja erityisen tuen henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma tulisi tarkistaa uuden 4 a luvun mukaiseksi 31.7.2026 mennessä.
- Pidennetyn oppivelvollisuuden muutosta koskevat sekä uusi 20 i § tulisivat voimaan vasta 1.8.2026.

Toimeenpano

- OPH valmistelee opetussuunnitelman perusteluonnoksia syksyn 2024 aikana
- Tavoitteena on, että lainsäädäntö ja opetussuunnitelman perusteet muodostavat johdonmukaisen normiperustan tuen toteuttamiselle
- Avoimet kansalliset koulutustilaisuudet tammi-helmikuussa 2025 lainsäädännöstä (OKM)
- Koulutuksia opetussuunnitelman perusteista keväällä 2025 (OPH)
- Lainsäädäntö, opetussuunnitelman perusteet ja paikalliset opetussuunnitelmat voimaan 1.8.2025
- Opetus- ja kulttuuriministeriö kehittää lisäksi oppimisen ja koulunkäynnin tuen tilastotiedonkeruuta vastaamaan ehdotettua lainsäädäntöä
- Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistää lainsäädännön voimaantultua tutkimuksen, jolla seurataan uudistetun lainsäädännön toimeenpanoa ja vaikutusten arviointia sekä jatkokehittämistarpeita